

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“

KOM(2008) 412 v konečnom znení.

(2009/C 182/14)

Spravodajca: **pani REGNER**

Pomocný spravodajca: **pán PEZZZINI**

Európska komisia sa 2. júla 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“

KOM(2008) 412 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. decembra 2008. Spravodajkyňou bola pani REGNER, pomocným spravodajcom bol pán PEZZZINI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14 a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) 162 hlasmi za, pričom 21 členov hlasovalo proti a 25 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta oznámenie Komisie týkajúce sa obnovenej sociálnej agendy a v tejto súvislosti ho považuje spolu s ostatnými sociálnymi iniciatívami za správny krok smerom k modernizácii európskeho sociálneho štátu, ktorého cieľom je umožniť jednotlivcom rozvinúť celý svoj potenciál a dať Európskej únii sociálnejšiu tvár.

1.2 Vzhľadom na veľkú celosvetovú finančnú a hospodársku krízu je o to dôležitejšie, aby sa Európska únia usilovala o silnú sociálnu a konkurencieschopnú Európu. EHSV preto, nad rámec obnovenej sociálnej agendy, dôrazne podporuje skutočný akčný program v sociálnej oblasti.

1.3 Oznámenie Komisie sa zameriava predovšetkým na reakcie na nové skutočnosti. Predovšetkým ide o prispôbienie sociálnej politiky zmenám v spoločnosti, ale najmä zmenám v hospodárstve a na pracovnom trhu. Európa nutne potrebuje moderné politické opatrenia na trhu práce a silné udržateľné sociálne systémy, ktoré podporujú zamestnanosť.

1.4 EHSV konštatuje, že Komisia pristupuje s istou zdržanlivosťou k ďalšiemu rozvoju pracovnoprávných minimálnych noriem. Uvedené normy boli v minulosti základom európskej sociálnej politiky a zlepšovania životných a pracovných podmienok, a mali by byť tam, kde je to potrebné a zmysluplné, aj v budúcnosti súčasťou každého sociálneho programu.

1.5 EHSV konštatuje, že sociálny dialóg je naďalej jedným z najdôležitejších pilierov európskeho sociálneho modelu: na vnútroštátnej aj európskej úrovni. Sociálni partneri hrajú kľúčovú úlohu vo všetkých otázkach sociálnych zmien, a preto je potrebné, aby sa zúčastnili na vypracovaní, realizácii a preskúmaní všetkých opatrení obnovenej sociálnej agendy. Dialóg občianskej spoločnosti bude v budúcnosti ďalším nosným pilierom.

1.6 Je potrebné podporiť otvorenú metódu koordinácie, predovšetkým ďalším uplatňovaním kvantitatívnych a kvalitatívnych požiadaviek. EHSV pritom odporúča intenzívnejšiu účasť Európskeho parlamentu a záväzné zohľadnenie sociálnych cieľov alebo usmernení v rámci verejného obstarávania.

1.7 EHSV považuje za nevyhnutné, aby Únia v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi podporovala členské štáty v uplatňovaní, aproximácii a kontrole spoločných zásad flexiistoty. EHSV preto podporuje pevnejšie prepojenie medzi diskusiou o flexiistote a budovaním sociálneho dialógu na všetkých úrovniach, ako aj kolektívnym vyjednávaním na príslušných úrovniach.

1.8 Výbor sa domnieva, že je potrebné, aby sa činnosti Spoločenstva na podporu rovnakého postavenia, na podporu ľudí s postihnutím, na boj proti sociálnemu vylúčeniu a na podporu aktívneho začlenenia rozšírili o posilnené aktívne politické opatrenia, ktoré sú zamerané na zamestnanosť starších ľudí, ako aj znevýhodnených skupín obyvateľov a nezamestnaných. Prioritou musí byť aj boj proti chudobe.

1.9 EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné primerane reagovať na aktuálne rozsudky Súdneho dvora ES v súvislosti s vyslaním zamestnancov a s opatreniami týkajúcimi sa odborov. Diskusné fórum stanovené Komisiou je prvým krokom. Predovšetkým je potrebné ukázať rôzne alternatívy riešenia napätého vzťahu medzi slobodami na vnútornom trhu na jednej strane a základnými právami na strane druhej. Ak je to nutné a vhodné, mali by sa na ochranu zamestnancov čo najskôr prijať vhodné a konkrétne opatrenia, ktoré ujasnia, že ani hospodárske slobody, ani pravidlá hospodárskej súťaže nemajú prednosť pred základnými sociálnymi právami.

1.10 So zreteľom na obavy mnohých európskych občanov, že o 20 rokov nebude pre mnohých zaručená dostupnosť kvalitnej zdravotnej starostlivosti ⁽¹⁾, je potrebné vytvoriť príslušné jasné a transparentné ciele a pri ich plnení využívať monitoring a prácu s verejnosťou.

1.11 S migráciou sa okrem nových príležitostí a zvyšovania hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti spájajú aj záporné javy. Je potrebné, aby sa Komisia v budúcnosti zaoberala aj týmito negatívnymi aspektmi a vypracovala opatrenia na ich odstránenie.

1.12 EHSV, takisto ako Komisia, sa domnieva, že uplatňovanie a presadzovanie právnych predpisov je veľmi dôležité. V tejto súvislosti, a predovšetkým v súvislosti so smernicou o vysielaní pracovníkov, nestačí len vyzývať členské štáty. Rovnako sa okrem toho musí vyššie ceniť vytváranie účinných opatrení pri zohľadňovaní cezhraničných otázok. Výbor ďalej víta výzvu Komisie adresovanú všetkým členským štátom, aby boli príkladom a ratifikovali a implementovali dohovory Medzinárodnej organizácie práce, ktorá ich klasifikovala ako aktualizované.

2. Návrh Komisie

2.1 Európska komisia predložila 2. júla 2008 oznámenie o obnove sociálnej agendy ⁽²⁾. V tomto oznámení konštatuje, že nová sociálna skutočnosť vyžaduje nové reakcie. Tempo zmien je vysoké. Je nevyhnutné, aby sa politika prispôbila a reagovala inovačne a pružne na výzvy globalizácie, technologického pokroku a demografických zmien.

2.2 Komisia uvádza, že potenciálna oblasť pôsobnosti je veľmi veľká, a preto je potrebné stanoviť priority. Agenda sa teda zameriava na kľúčové oblasti, v súvislosti s ktorými opatrenia EÚ

preukazujú jasnú pridanú hodnotu a plné rešpektovanie zásad subsidiarity a proporcionality.

- Deti a mládež – Európa zajtrajška
- Investovanie do ľudí, väčší počet a lepšie pracovné miesta, nové zručnosti
- Mobilita
- Dlhší a zdravší život
- Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu
- Boj proti diskriminácii
- Príležitosti, prístup a solidarita na celosvetovej úrovni

2.3 Opatrenia všetkých týchto oblastí prispievajú k dosiahnutiu troch cieľov agendy, ktorými sú príležitosti, prístup a solidarita.

2.4 Podľa Komisie zhodnotenie sociálnej skutočnosti potvrdilo, že občania a zúčastnené strany očakávajú od EÚ, že prinesie do oblasti sociálneho rozvoja európsku pridanú hodnotu.

2.5 Komisia vyjadrila úmysel aj naďalej využívať nástroje stanovené v Zmluve o ES (právne predpisy, sociálny dialóg, metóda Spoločenstva, otvorená metóda koordinácie, financovanie EÚ, zapojenie občianskej spoločnosti) a hľadať možnosti na ich zblíženie v komplexnom prístupe a „lepšej kombinácii“ nástrojov politiky. Koordinácia a dohľad nad ekonomickými a rozpočtovými politikami takisto hrajú v tomto ohľade dôležitú úlohu.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Komisia v obnove sociálnej agendy konštatuje, že politiky EÚ majú už teraz silný sociálny rozmer a pozitívny sociálny vplyv. Takisto sa aj EHSV domnieva, že EÚ by mala mať silný sociálny rozmer a pozitívny sociálny vplyv, predovšetkým v čase finančnej krízy v takzvanej „globálnej dedine“. Táto finančná kríza sa spája s hospodárskou krízou a v európskych členských štátoch sa prejavuje recesia. To zase znamená problémy pre podnikateľov a ťažké časy pre zamestnancov a všeobecne pre spoločnosť. Napriek skutočnosti, že sociálna politika patrí z väčšej časti do zodpovednosti vlád členských štátov, výbor víta iniciatívy, ktoré stanovila Komisia v roku 2007 na základe hodnotenia sociálnej situácie a teraz prostredníctvom predloženia obnove sociálnej agendy, a verí, že spoločná stratégia pomôže oslabiť obavy z budúceho vývoja blahobytu. Je však potrebné vyslať k občanom Európy ešte silnejšie sociálne posolstvo.

⁽¹⁾ Pozri „Expectations of European citizens regarding the social reality in 20 years' time“, analytická správa, máj 2008, bod 2.9.; Flash Eurobarometer, séria č. 227.

⁽²⁾ KOM(2008) 412 v konečnom znení, „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“.

3.2 V zásade sa tiež pozitívne hodnotí, že agenda sa neobmedzuje len na tradičné oblasti sociálnej politiky, ale týka sa tiež iných oblastí, ako napríklad vzdelávanie, zdravotníctvo a dialóg medzi kultúrami.

3.3 Podľa výboru však v skutočnosti nestačí „tradičný“, aj keď obnovený a na ostatné oblasti rozšírený spoločenský prístup. Je nevyhnutné brať do úvahy otázku základnej makroekonomickej politickej orientácie. Inak vzniká riziko, že dôležité zmeny ostnú naďalej bez podstatného sociálneho rozmeru.

3.4 Výbor sa domnieva, že sociálny rozmer Európy by sa mal prejavovať okrem iného v skutočnom sociálnom akčnom programe. Nestačí len obnovená sociálna agenda. Tento akčný program musí byť založený na pozitívnej spolupráci medzi členskými štátmi, nie na konkurenčných pretekoch „ku dnu“ v oblasti sociálnych práv, sociálnej ochrany a pracovných podmienok ⁽³⁾. Musí byť zameraný na tie aspekty, ktoré prinášajú výsledky v oblasti zlepšovania životných a pracovných podmienok, posilnenia systémov sociálneho zabezpečenia vzhľadom na ich trvalú udržateľnosť a účinok podporujúci zamestnanosť, zvýšenú konkurencieschopnosť, lepšiu flexibilitu podnikov a zamestnancov, ako aj väčší počet a lepšie pracovné miesta.

3.5 Je nevyhnutné aktívne začať s uskutočňovaním sociálnych cieľov. Reaktívny postoj v tom zmysle, že úlohou sociálnej politiky je reagovať na zmeny a prispôbiť ľudí novým požiadavkám hospodárstva, je nedostatočný. Človek a investície do ľudí musia byť stredobodom záujmu, zlepšenie životných a pracovných podmienok musí byť cieľom, a jasné, účinné a záväzné nástroje musia byť ťažiskom európskej sociálnej politiky.

3.6 Práve vzhľadom na súčasnú krízu totiž nie je možné prehliadnuť, že existuje celospoločenská zodpovednosť za prosperitu jednotlivcov. Tá zahŕňa predovšetkým spravodlivé rozdelenie príjmov, dostatočné možnosti zamestnania v konkurencieschopných podnikoch, sociálne zabezpečenie proti rizikám ako choroba, invalidita, nezamestnanosť, staroba, podporu rodiny, príležitosti na vzdelávanie pre všetkých, zabezpečenie proti chudobe, ako aj kvalitné a dostupné služby všeobecného záujmu.

3.7 Hospodárska dynamika a sociálny pokrok nie sú protikladmi, ale sa navzájom podporujú. Sociálne trhové hospodárstvo spája konkurencieschopnosť so sociálnou spravodlivosťou. Je dôležité postaviť na rovnakú úroveň oblasť sociálnu, hospodársku a oblasť životného prostredia.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009), bod 4.1, s. 99.

4. Ciele a priority

4.1 EHSV považuje za užitočné a nevyhnutné, aby Únia, v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi, podporovala členské štáty v uplatňovaní, aproximácii a kontrole spoločných zásad flexiistoty. Predovšetkým je potrebné podporovať ľudí a zlepšovať ich životné a pracovné podmienky. Je nevyhnutné osobitne zohľadniť sociálne aspekty. Komisia a členské štáty by sa mali usilovať spojiť diskusiu o prípadných reformách s posilnením a modernizáciou pracovných vzťahov na všetkých úrovniach. EHSV preto požaduje pevnejšie prepojenie medzi diskusiou o flexiistote a posilnením sociálneho dialógu na všetkých úrovniach, ako aj kolektívnym vyjednávaním na príslušných úrovniach. Koncepcia flexiistoty by mala vyváženým spôsobom posilniť flexibilitu a pocit zabezpečenia. Koncepcia flexiistoty nepredstavuje jednostranné a nelegitímne obmedzenie práv pracovníkov – túto myšlienku EHSV odmieta ⁽⁴⁾.

4.2 Predovšetkým mladí ľudia, ktorí hľadajú prácu, majú pri prístupe k zamestnaniu veľké problémy. Na pracovnom trhu na „generáciu praktikantov“ často čakajú atypické formy práce, ktoré v niektorých prípadoch môžu viesť k pracovným pomerom s nedostatočnými istotami ⁽⁵⁾. Osobitne sú vítané opatrenia na aktívne začlenenie a podporu celoživotného vzdelávania. Kvalitné pracovné miesta a bezpečné zamestnanie úzko súvisia s dobrým a rozsiahlym vzdelaním. Európska únia, a najmä členské štáty však preto musia vytvoriť kombináciu vhodných opatrení s cieľom lepšie navzájom zosúladiť zručnosti a kvalifikáciu na jednej strane a požiadavky podnikov na strane druhej. Je potrebné zabezpečiť vyššiu zamestnateľnosť absolventov a zlepšiť rámcové podmienky pre podniky s cieľom vytvoriť kvalitné pracovné miesta. Okrem toho je nevyhnutné prijať opatrenia, ktoré by zabránili existencii pracovných miest s nedostatočnými istotami. Pred nastávajúcim hodnotením Európskeho paktu mládeže (2005) by bolo vhodné konečne stanoviť opatrenia.

4.3 Takisto by bola užitočná iniciatíva Spoločenstva na podporu kvalitných pracovných miest pre mladých ľudí. Mala by byť zameraná na ocenenie kvality a výkonov absolventov pomocou nového kontaktného miesta v rámci programu JASMINE – mikroúvery ⁽⁶⁾, s aktívnou podporou sociálnych partnerov.

4.4 EHSV sa domnieva, že je dôležitá podpora podnikateľských činností, sprostredkovanie podnikateľskej právomoci a podpora vzdelávania v oblasti financií v EÚ. Podnikanie v najširšom

⁽⁴⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému „Flexiistota – kolektívne vyjednávanie a úloha sociálneho dialógu“, spravodajca: pán JANSON, Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, bod 1.4, s. 108.

⁽⁵⁾ Pozri: navrhovaný súbor opatrení EHSV, ktorých cieľom je dať mladým ľuďom perspektívu istého zamestnania do budúcnosti. V stanovisku z vlastnej iniciatívy „Pracovné príležitosti pre prioritné skupiny obyvateľstva“ z 12.7.2007, spravodajca: pán GREIF; bod 5: Účinný boj proti nezamestnanosti mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 93).

⁽⁶⁾ Pozri stanovisko CESE na tému „Mikroúvery“, spravodajca: pán PEZZINI, Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 23.

zmysle, ktoré môže stimulovať a podporiť inovatívny a kreatívny postoj, je dôležitý nástroj lisabonskej agendy, pomocou ktorého je možné zvýšiť rast, vytvoriť lepšie pracovné miesta, sociálnu súdržnosť a bojovať proti sociálnemu vylúčeniu (7).

4.5 V rámci stratégie zamestnanosti a otvorenej metódy koordinácie je potrebné stanoviť omnoho ambicioznejšie, účinnejšie a lepšie merateľné ciele s viacerými právomocami Európskej komisie. Opäť je nevyhnutné zamerať sa na kvantitatívne európske ciele, najmä v oblasti aktivácie, vzdelávania a celoživotného vzdelávania, zamestnávania mladých ľudí, prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a rovnosti pohlaví (8).

4.6 Pri podpore celoživotného vzdelávania je potrebné osobitne zohľadniť paradox politiky vzdelávania, teda skutočnosť, že menej kvalifikovaní ľudia sú v súvislosti s ďalším vzdelávaním znevýhodnení.

4.7 Boj proti dlhodobej nezamestnanosti a nezamestnanosti mladých, podpora rodovej rovnosti a vyššia zamestnanosť žien, posilnenie programu Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnej solidarity – Progress 2007 – 2013 (9), predovšetkým s cieľom zvýšiť kapacity najdôležitejších sietí Únie na podporu európskych politík a zaviesť pokrokové nástroje na preskúmanie požiadaviek a výhľadov (Foresight) participatívnym postupom na základe prístupu „zdola nahor“.

4.8 Je nevyhnutné zlepšiť rámcové podmienky pre sociálny dialóg. V tejto súvislosti výbor konštatuje, že ešte stále nebol zavedený dobrovoľný rámec pre nadnárodné kolektívne vyjednávanie ako súčasť sociálneho programu 2005 (10).

4.9 EHSV podporuje názor Komisie, že veľmi dôležitá je rýchla pozitívna dohoda o návrhoch smernice o pracovnom čase (11) a práce sprostredkovanej agentúrami dočasného zamestnávania (12). EHSV v tejto súvislosti víta skutočnosť, že Rada prijala

smernicu o práci sprostredkovanej agentúrami dočasného zamestnávania.

4.10 Niektoré novšie rozsudky Súdneho dvora ES (vo veciach Laval (13), Viking (14) a Rüffert (15)) veľmi jasne ukázali napätý vzťah medzi právami vnútorného trhu na jednej strane a základnými právami, predovšetkým právami odborových zväzov, na strane druhej a položili zásadné otázky. Z toho vyplýva nevyhnutnosť konať. Diskusné fórum stanovené Komisiou je prvým krokom. Teraz by mala Komisia dôkladne preskúmať vplyv vnútorného trhu na práva zamestnancov a kolektívne vyjednávanie. Ak je to nutné a vhodné, mali by sa na ochranu zamestnancov čo najskôr prijať vhodné a konkrétne opatrenia, ktoré ujasnia, že ani hospodárske slobody, ani pravidlá hospodárskej súťaže nemajú prednosť pred základnými sociálnymi právami.

4.11 Mobilita ľudí poskytuje mnoho príležitostí a prispieva k zvýšeniu hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti. Výbor však okrem týchto pozitívnych aspektov považuje za nevyhnutné, aby sa vysvetlili negatívne stránky mobility, predovšetkým v súvislosti s väčšími migračnými vlnami. To zahŕňa najmä sociálne vplyvy, ako napríklad sociálnu a rodinnú situáciu prisťahovalcov a ich rodinných príslušníkov, sociálny damping, najmä v súvislosti s nelegálnym zamestnaním, podmienky bývania prisťahovalcov, ako aj prípadné vplyvy na pracovný trh. Ďalej je potrebné vysvetliť strednodobý a dlhodobý vplyv na systém vzdelávania v krajine pôvodu a únik mozgov (16). Výsledky by potom mali byť základom opatrení na zamedzenie uvedených vplyvov.

4.12 EHSV víta úsilie Komisie uplatniť svoj vplyv s cieľom vytvoriť kvalitné, ľahko prístupné a únosné sociálne služby. Výbor jasne podporuje názor, aby všeobecný záujem na týchto službách mal prednosť pred predpismi vnútorného trhu a hospodárskej súťaže. V každom prípade je však nevyhnutné vyjasnenie príslušných pojmov a predpisov. Výbor preto navrhuje viacsmernú, progresívnu koncepciu, ktorá bude spájať sektorové a tematické východiskové body. To by viedlo k prijatiu legislatívnych iniciatív tam, kde je to potrebné a/alebo k prispôbeniu týchto zásad a podmienok na rôzne príslušné odvetvia (horizontálny prístup zameraný na problémy jednotlivých odvetví) (17).

4.13 So zreteľom na obavy mnohých európskych občanov, že o 20 rokov nebude pre mnohých zaručená dostupnosť

(7) Pozri stanovisko EHSV na tému „Podnikateľské zmýšľanie a lisabonská agenda“, spravodajkyňa: pani SHARMA, pomocný spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 44, 16.2.2008, bod 1.1, s. 84.)

(8) Pozri stanovisko CESE na tému „Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov“, spravodajca: pán GREIF (Ú. v. EÚ C 162, 25.6.2008, bod 2.1, s. 92.)

(9) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1672/2006/ES z 24. októbra 2006, ktorým sa zriaďuje program Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnej solidarity – Progress (Ú. v. EÚ L 315, 15.11.2006).

(10) Oznámenie Komisie, „Sociálny program“, 9.2.2005, KOM(2005) 33 v konečnom znení.

(11) Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, KOM(2005) 246 v konečnom znení.

(12) Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o pracovných podmienkach dočasných zamestnancov, KOM(2002) 701 v konečnom znení.

(13) Súdny dvor ES, vec C-341/05: Laval un Partneri Ltd/Svenska Byggnadsarbetareförbundet (švédsky odborový zväz stavbárov).

(14) Súdny dvor ES, vec C-438/05: International Transport Workers' Federation a ostatní/Viking Line ABP a ostatní.

(15) Súdny dvor ES, vec C-346/06: Dr. Dirk Rüffert, správca konkurznej podstaty Objekt und Bauregie GmbH & Co. KG/Spolková krajina Dolné Sasko.

(16) Emigrácia vzdelaných alebo talentovaných ľudí z krajiny.

(17) Pozri stanovisko EHSV na tému „Jednotný trh pre Európu 21. storočia“, spravodajca pán Cassidy, pomocní spravodajcovia pán Hencks a pán Cappellini, body 1.13 a 1.15 (Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15).

kvalitnej zdravotnej starostlivosti⁽¹⁸⁾, je potrebné vytvoriť príslušné jasné a transparentné ciele a pri ich plnení využívať monitoring a prácu s verejnosťou.

4.14 Práve v súvislosti s právom v oblasti verejného obstarávania je odvážne hovoriť „o silnom sociálnom reflexe“⁽¹⁹⁾ vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora ES vo veci Rüffert. Takisto nie je možné prehliadnuť skutočnosť, že európske smernice v oblasti verejného obstarávania sú zamerané prevažne na hospodárske aspekty, a takmer výlučne sa na ne zameriava skutočnosť týkajúca sa verejného obstarávania. Verejnoprávne orgány môžu príslušne zohľadniť sociálne aspekty, len ak budú mať jasné a záväzné rámcové podmienky. Verejné obstarávanie bude sociálne, ak zohľadnenie určitých sociálnych aspektov bude nielen možné, ale aj právne záväzné. EHSV preto považuje za vhodné, aby Komisia v tomto smere predložila konkrétne návrhy. Týmto spôsobom bude možné zohľadniť sociálne ciele na základe európskych usmernení s cieľom lepšie využiť potenciál otvorenej metódy koordinácie.

4.15 EHSV už vo svojom stanovisku k smernici o pracovnom čase⁽²⁰⁾ vyjadril poľutovanie nad skutočnosťou, že Európska únia premárni príležitosti, ak nezohľadní zlučiteľnosť súkromného a pracovného života. EHSV preto vyslovuje víta výsledky konzultácií Komisie so sociálnymi partnermi o zlučiteľnosti súkromného a pracovného života a medzitým zverejnené návrhy týkajúce sa lepších podmienok materskej dovolenky⁽²¹⁾ a viac práv pre samostatne zárobkovo činné ženy⁽²²⁾. Výbor takisto víta, že európski sociálni partneri začínajú s revíziou smernice o rodičovskej dovolenke.

4.16 Výbor sa domnieva, že je potrebné, aby sa činnosti Spoločenstva na podporu rovnakého postavenia, na podporu ľudí s postihnutím, na boj proti sociálnemu vylúčeniu a na podporu aktívneho začlenenia rozšírili o posilnené aktívne politické opatrenia, ktoré sú zamerané na zamestnanosť starších ľudí, ako aj znevýhodnených skupín obyvateľov a nezamestnaných. Prioritou musí byť aj boj proti chudobe. Pritom je potrebné venovať osobitnú pozornosť ženám a samostatne vychovávajúcim rodičom. Zároveň je potrebné usilovať sa o podporu politických opatrení na vyváženú integráciu prisťahovalcov. EHSV môže k týmto analýzam aktívne prispieť prostredníctvom strediska pre monitorovanie trhu práce.

(18) Pozri „Expectations of European citizens regarding the social reality in 20 years' time“, analytická správa, máj 2008, odsek 2.9.; Flash Eurobarometer, séria č. 227. Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť poverilo organizáciu Gallup Organization Hungary, aby vykonala uvedený prieskum.

(19) KOM(2008) 412 v konečnom znení, bod 5.6.

(20) Pozri stanovisko EHSV na tému „Návrh na zmenu smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času“, spravodajkyňa: pani ENGEL-KEFER (Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005, p. 16).

(21) Návrh na zmenu a doplnenie smernice 92/85/EHS z 3. októbra 2008, KOM(2008) 600/4.

(22) Návrh smernice o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice 86/613/EHS, 2008, KOM(2008) 636 v konečnom znení.

5. Nástroje

5.1 V predchádzajúcich desaťročiach EÚ vytvorila minimálne právne normy v oblastiach rodovej rovnosti a nediskriminácie, ako aj v niektorých oblastiach pracovných podmienok a kolektívneho dodržiavania zamestnaneckých práv. Uvedené právne predpisy sú veľmi dôležitou súčasťou európskej sociálnej politiky. Napriek skutočnosti, že v tomto smere je zaznamenaný určitý pokrok, ostáva ešte mnoho priestoru pre ďalšie zlepšenia.

5.2 EHSV sa vyslovuje za využitie celej palety nástrojov sociálnej politiky (právne predpisy, metóda otvorenej koordinácie, autonómne dohody sociálnych partnerov) a za zvolenie toho najvhodnejšieho nástroja pre príslušnú problematiku. Faktom je, že niektoré oblasti ešte neboli na európskej úrovni vôbec prerokované, ako napríklad vyplácanie odmeny v čase choroby, definícia postavenia pracovníka alebo ochrana pri preložení. Ostatné oblasti sú pokryté len čiastočne, ako napríklad zlučiteľnosť pracovného a rodinného života a ochrana pred prepustením.

5.3 Bezpochyby je dôležitá efektívna transpozícia do vnútroštátneho práva, uplatňovanie a presadzovanie platných právnych predpisov. EHSV v tomto s Komisiou súhlasí. Takisto je dôležité, aby sa pri vykonávaní minimálnych noriem považovali tieto normy za odrazový mostík pre skutočné zlepšenie pracovných a životných podmienok a nie za koniec vývoja. Dobré vykonávanie vyžaduje účinné a vhodné nástroje a podporu predovšetkým v súvislosti s cezhraničnými otázkami. To bolo zjavné predovšetkým pri vykonávaní a uplatňovaní smernice o vysielaní pracovníkov⁽²³⁾. V tejto súvislosti nebude stačiť výzva na spoluprácu, ale len záväzné rámcové podmienky platné v celej Európe. Rovnako sa okrem toho musí vyššie ceniť vytváranie účinných opatrení pri zohľadňovaní cezhraničných otázok.

5.4 Medzisektorový, sektorový a cezhraničný sociálny dialóg je naďalej nosným pilierom sociálneho modelu v členských štátoch a na úrovni EÚ. Zamestnávateľia a odborové zväzy hrajú kľúčovú úlohu pri prekonávaní výziev v oblasti sociálnej politiky, pretože vzhľadom na hospodársky a sociálny pokrok sú hnacími silami⁽²⁴⁾.

5.5 Dialóg s občianskou spoločnosťou, ktorý je potrebné jasne odlišovať od sociálneho dialógu, bude v budúcnosti ďalším nosným pilierom. Skutočnou výzvou bude zapojenie všetkých občanov a ich organizácií na všetkých úrovniach do budovania sociálnej Európy⁽²⁵⁾.

(23) Smernica 96/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. ES L 018, 21.1.1997).

(24) Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 5.6.

(25) Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 5.7.

5.6 EHSV súhlasí s názorom Komisie, že je potrebné zvýšiť potenciál otvorenej metódy koordinácie a uplatniť pritom tak kvantitatívne, ako aj kvalitatívne ciele. EHSV zdôrazňuje, že otvorená metóda koordinácie by sa mala orientovať viac miestne, aby odrážala participatívny prístup „zdola nahor“ a zabezpečila nevyhnutnú koordináciu medzi partnermi a politickými opatreniami ⁽²⁶⁾. Okrem toho sa odporúča, aby sa Európsky parlament

intenzívnejšie zúčastňoval na otvorenej metóde koordinácie. Zvýšila by sa tým demokratická legitimita tejto metódy.

5.7 Vítané je stanovenie cieľov pre blaho občanov, ktoré presahujú bežný ukazovateľ HDP na obyvateľa, a môže prispieť k tomu, že prevažne ekonomické vnímanie výsledkov národného hospodárstva sa bude relativizovať ⁽²⁷⁾.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

⁽²⁶⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 7.9.3.

⁽²⁷⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 7.9.2.